

Sygn. akt II Ca 629/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Arkadiusz Lisiecki
Sędziowie	SSO Stanisław Łęgosz SSR del. Aleksandra Szymorek - Wąsek (spr.)
Protokolant	st. sekr. sąd. Beata Gosławska

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa A. M.

przeciwko G. C.

o naruszenie posiadania

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Opocznie

z dnia 11 maja 2015 roku, sygn. akt I C 430/14

oddala apelację.

SSO Arkadiusz Lisiecki

SSO Stanisław Łęgosz SSR Aleksandra Szymorek-Wąsek

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt II Ca 629/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 11 maja 2015 roku Sąd Rejonowy w Opocznie po rozpoznaniu sprawy z powództwa A. M. przeciwko G. C. o naruszenie posiadania: przywrócił powódce A. M. naruszone posiadanie pasa gruntu położonego w miejscowości R. przy działce stanowiącej współwłasność pozwanego G. C. rozciągającego się od drogi przez wieś w kierunku północnym do linii słupków postawionych przez powódkę A. M., a następnie do linii wyznaczonej przez te słupki na całej długości ogrodzenia z siatki w ten sposób, że nakazuje pozwanemu rozebranie tego ogrodzenia z siatki i oddanie tego pasa gruntu w posiadanie powódki oraz zasądził od pozwanego G. C. na rzecz powódki A. M. kwotę 200,00 złotych tytułem kosztów procesu.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego:

nieruchomość oznaczona w ewidencji gruntów numerem działki (...) o powierzchni 0.0883 ha położona jest w R., gmina D.. Działka ta stanowi łąkę. Rośnie na niej kilka drzew owocowych. Stanowi ona współwłasność od 2000 roku A. M. i jej siostry B. S.. Działkę tę użytkuje i posiada A. M., wypasając na niej bydło, ponieważ prowadzi ona gospodarstwo rolne.

Działka ta sąsiaduje z działką oznaczonej w ewidencji gruntów numerem działki (...), która w części jest zabudowana i której współwłaścicielami są G. C., P. C. i M. C., a na której zamieszkują ich rodzice.

Pomiędzy tymi działkami od strony drogi stał stary płot, postawiony przez rodziców G. C. ok. 1980 roku. Rozciągał się on na długości ok. 20 m do budynku mieszkalnego. Był usytuowany na betonowej podmurówce, pomiędzy metalowymi słupkami i wykonany z metalowych, ozdobnych przęseł. Następnie pomiędzy budynkiem mieszkalnym, a budynkami gospodarczymi był płot z drewnianych sztafet. Przy budynkach gospodarczych na długości ok. 20 m nie było płotu, a za nimi w kierunku rzeki znajdował się także płot drewniany ze sztachet na długości ok. 10-20 m. Na wniosek współwłaścicieli tych działek były prowadzone bezskuteczne czynności geodezyjne związane z ustaleniem linii granicznej pomiędzy tymi działkami w postaci wyznaczenia punktów granicznych i wznowienia granic.

A. M. posiadała działkę do linii starego ogrodzenia istniejącego pomiędzy działką będącą w jej posiadaniu, a działką sąsiednią. W 2014 roku A. M. przy istniejącym starym ogrodzeniu, poczynając od drogi i od strony działki, będącej w jej posiadaniu postawiła ok. 20 - 25 słupków ogrodzeniowych metalowych i betonowych w niewielkiej odległości od starego ogrodzenia. Wtedy pomiędzy tymi działkami stało stare ogrodzenie i przy nim rząd słupków betonowych. 04.08.2014 roku geodeta Z. K. wykonywał wznowienie granic pomiędzy działkami położonymi w R., oznaczonych w ewidencji gruntów numerami (...) i (...) na zlecenie G. C.. Po wznowieniu granic postawione przez A. M. ogrodzeniowe słupki znalazły się w działce C.. Protokół wznowienia znaków granicznych podpisał G. C. i P. C., natomiast nie podpisały go A. M. i jej siostra B..

15.09.2014 roku zostało rozebrane stare ogrodzenie pomiędzy działkami. Zostały postawione nowe słupki, ale nie w miejscu starego ogrodzenia, tylko przesunięte na zachód, w stronę działki będącej w posiadaniu A. M. na różnej szerokości. Pomiędzy nimi została rozciągnięta siatka. Czynności te wykonywała firma „pod okiem” G. C.. Po postawieniu nowego ogrodzenia słupki ogrodzeniowe A. M. znajdują się w działce sąsiedniej stanowiącej współwłasność m. in. G. C.. W związku ze stawianiem nowego ogrodzenia, 15.09.2014 roku miała miejsce interwencja policyjna zgłoszona przez A. M.. Na takie usytuowanie ogrodzenia A. M. nie wyraziła zgody.

W Sądzie Rejonowym w Opocznie toczyła się sprawa z powództwa A. M. przeciwko pozwanym P. i G. C. o wydanie pasa gruntu i rozgraniczenie, w której pozwani w odpowiedzi na pozew nie uznali powództwa, a ich pełnomocnik na rozprawie 24.09.2014 roku wnosił o odrzucenie pozwu i Sąd postanowieniem z dnia 24.09.2014 roku odrzucił pozew.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody, które uznał za wiarygodne.

Sąd pominął dowód zeznań świadka Z. J., który nie miał żadnej wiedzy na okoliczność ostatniego, spokojnego stanu posiadania pomiędzy działkami stron oraz jego naruszenia (vide: protokół rozprawy z dnia 8.01.2015 roku k 26). Sąd oddalił wniosek dowodowy pełnomocnika pozwanego w przedmiocie dopuszczenia dowodu z akt spraw toczących się z udziałem G. C. i S. C. na okoliczności braku wiarygodności tego świadka (vide: postanowienie k.51), bowiem ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego jest dokonywana stosownie do reguł zawartych w art. 233 § 1 k.p.c. i brak jest podstaw do dokonania takiej oceny w oparciu o inne, toczące się sprawy z udziałem jednej ze stron tego procesu i przesłuchiwanego świadka.

Sąd Rejonowy zważył, iż powództwo zasługuje na uwzględnienie. Art. 344 k.c. stanowi: § 1 Przeciwno temu, kto samowolnie naruszył posiadanie, jak również przeciwko temu, na czyją korzyść naruszenie nastąpiło, przysługuje posiadaczowi roszczenie o przywrócenie stanu poprzedniego i o zaniechanie naruszeń. Roszczenie to nie jest zależne od dobrej wiary posiadacza, ani od zgodności posiadania ze stanem prawnym, chyba że prawomocne orzeczenie sądu

lub innego powołanego do rozpoznawania spraw tego rodzaju organu państwowego stwierdziło, że stan posiadania powstały na skutek naruszenia jest zgodny z prawem.

§ 2 Roszczenie wygasa, jeżeli nie będzie dochodzone w ciągu roku od chwili naruszenia.

Przedmiotem zainteresowania Sądu w procesie posesoryjnym są wyłącznie okoliczności związane z samym posiadaniem.

Z tego względu Sąd nie podzielił stanowiska pełnomocnika pozwanego co do odrzucenia pozwu. Powódka wyraźnie określiła, że przedmiotowa sprawa jest sprawą o naruszenie posiadania na skutek zdarzenia, które miało miejsce dnia 15.09.2014 roku. Wobec powyższego Sąd uznał, że nie można było żądania pozwu zakwalifikować jako żądania rozgraniczenia i z tego powodu pozwu odrzucić, lub też z uwagi na powagę rzeczy osądzonej - przy uwzględnieniu postanowienia Sądu Rejonowego w Opocznie wydanego w sprawie sygn. akt I C 279/14.

Powództwo posesoryjne opiera się wyłącznie na posiadaniu i przysługuje posiadaczowi samoistnemu lub zależnemu (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17.12.1959 roku IICR 875/59, OSN 1961 poz. 15).

Sąd zgodnie z treścią art. 478 k.p.c. bada jedynie ostatni stan spokojnego posiadania oraz fakt jego naruszenia. Sąd nie bada dobrej wiary posiadacza, ani zgodności posiadania ze stanem prawnym. Postępowanie posesoryjne powinno zmierzać do ustalenia, czy posiadanie, o które toczy się spór należało do powódki oraz czy pozwany to ich posiadanie samowolnie naruszył.

Odnosząc powyższe rozważania natury prawnej do analizowanego stanu faktycznego Sąd przyjął, że powódka była posiadaczem spornego pasa gruntu, czyli działki stanowiącej jej współwłasność aż do linii starego ogrodzenia postawionego ok. 1980 roku i ten sporny pas gruntu razem z działką będącą w jej posiadaniu, stanowiącą łąkę wykorzystywała do wypasania bydła. Powyższemu nie zaprzeczył pozwany G. C.. Fakt naruszenia posiadania wynika bezspornie z zebranego w sprawie materiału dowodowego, a przede wszystkim z załączonych przez powódkę zdjęć fotograficznych.

Z zeznań powódki A. M. wynika, że na takie usytuowanie ogrodzenia nie wyraziła ona zgody. W tej sytuacji, opisane naruszenie posiadania w ocenie Sądu było samowolne. Powoływanie się przez pozwanego G. C. na to, że naruszenie posiadania miało miejsce w 2012 roku i na przedawnienie nie znajduje potwierdzenia w zebranych w sprawie materiale dowodowym.

Nie może również odnieść zamierzonego skutku w postaci oddalenia powództwa podnoszenie przez pozwanego G. C. okoliczności, że nie jest on posiadaczem tej nieruchomości, tylko współwłaścicielem i nie wykonywał czynności związanych z ustawianiem nowego ogrodzenia.

Przede wszystkim Sąd odmówił wiary zeznaniom pozwanego G. C., że nie stawiał on nowego ogrodzenia, bowiem pozostają one w sprzeczności z zeznaniami powódki i świadka S. C., które Sąd uznał za wiarygodne. Podniesienia wymaga, iż tę okoliczność pozwany G. C. podniósł dopiero na ostatniej rozprawie. Gdyby przyjąć, że jego zeznania są wiarygodne, to i tak powództwo posesoryjne w formie sprecyzowanej przez powódkę A. M. na rozprawie w dniu 29.04.2015 roku zasługuje na uwzględnienie z uwagi na treść art. 344 § 1 k.c, który stanowi m. in., że roszczenie posesoryjne przysługuje także przeciwko temu, na czyją korzyść nastąpiło naruszenie posiadanie.

W przedmiotowej sprawie naruszenie posiadania nastąpiło na korzyść pozwanego G. C., współwłaściciela działki sąsiadującej z działką, będącej w posiadaniu powódki A. M.. W tej sytuacji jest on osobą odpowiedzialną za naruszenia posiadania. Podkreślenia wymaga, że celem roszczenia posesoryjnego jest przywrócenia stanu poprzedniego. W toku procesu pozwany G. C. nie wykazał, iż prawomocne orzeczenie sądu lub innego powołanego do rozpoznawania spraw tego rodzaju organu państwowego stwierdziło, że stan posiadania powstały na skutek naruszenia jest zgodny z prawem.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł, jak wyroku.

O kosztach procesu - opłacie od pozwu w kwocie 200,00 zł., Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu - pkt 2. Wyroku.

Apelację od opisanego wyroku Sądu Rejonowego w Opocznie I Wydział Cywilny z 11 maja 2015 roku wniósł pozwany G. C., zaskarżając wyrok w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi skarżący zarzucił: obrazę prawa materialnego tj. art. 5 kc w zw. z art. 336 kc poprzez błędną jego wykładnię skutkującą uznaniem, że powódka była posiadaczką spornego pasa gruntu i naruszenie posiadania było samowolne podczas gdy zgromadzony materiał dowodowy w sprawie wskazuje, że zachowanie powódki już w 2012 roku naruszyło posiadanie pozwanego w związku z czym powódka korzysta ze swego prawa niezgodnie z zasadami współżycia społecznego; naruszenie prawa materialnego tj. art. 344 § 1 kc zdanie drugie k.c. poprzez błędną jego wykładnię skutkującą uznaniem, że powódce przysługuje roszczenie o przywrócenie stanu poprzedniego podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci prawidłowego uwzględnienia postanowienia SR w Opocznie wydanego w sprawie sygn. akt I C 279/14 wskazuje, że czynności podjęte przez brata pozwanego a polegające na przesunięciu płotu o 30 - 40 cm na długości ok. 100 m na spornym gruncie jest zgodne z prawem; obrazę przepisów postępowania mającą istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 233§1 kpc, poprzez zaniechanie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego skutkujące nieprawidłowym przyjęciem, że:

a/ zeznania świadka S. C. Sąd uznał za wiarygodne (strona 9 uzasadnienia) podczas, gdy na stronie 6 uzasadnienia wyroku Sąd oddalił wniosek dowodowy pełnomocnika pozwanego w przedmiocie dopuszczenia dowodu z akt spraw toczących się z udziałem G. C. i S. C. ze względu na brak wiarygodności tego świadka,

b/ powódka był posiadaczem spornego pasa gruntu, w sytuacji gdy w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy nie sposób przypisać jej uprawnień właścicielskich wynikających z art. 140 kc, ani też uprawnień z innego prawa do spornego gruntu;

c/ doszło do pozbawienia powódki posiadania pasa gruntu poprzez przesunięcie płotu o 30 - 40 cm na długości ok. 100 m na spornym gruncie, podczas gdy z załączonego do niniejszego postępowania protokołu wznowienia znaków granicznych wynika, iż nie było możliwym posiadanie przez powódki takiego pasa gruntu, z uwagi na wznowienie granic pomiędzy położonymi działkami a przede wszystkim przez fakt, że pozwany wykazał że stan posiadania powstały na skutek naruszenia był zgodny z prawem;

d/ błędnego uznania, że czynności przesunięcia płotu dokonał G. C..

Naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść zapadłego orzeczenia, tj.: art. 227, 230 i 233 k.p.c. polegające na:

a/ przyjęciu za miarodajne fotografii wykonanych na spornym odcinku przez powódkę, podczas gdy fotografie te zostały wykonane już po czynnościach związanych ze wznowieniem granic i wyznaczeniem znaków granicznych, które potwierdzały prawidłowe usytuowanie słupków zgodnie z protokołem dotyczącym wznowienia znaków granicznych i w istocie przedstawione fotografie potwierdzały że postawione słupki zostały postawione zgodnie z prawem;

b/ przyjęciu, że wykonane przez powódkę fotografie obrazują naruszoną granicę na spornym odcinku, podczas gdy obrazują one istnienie na spornym odcinku wkopanych słupków zgodnie z wznowieniem granic i wyznaczeniem znaków granicznych;

c/przyjęcie , że na zdjęciach jest G. C. a nie jego brat.

W związku z powyższym skarżący wniósł o: uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych; ewentualnie zmianę zaskarżonego orzeczenia i oddalenie powództwa z obciążeniem powódki kosztami postępowania.

W odpowiedzi na apelację powódka A. M. wniosła o oddalenie apelacji pozwanego w całości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na apelację podniesiono, że apelacja jest niezasadna i sprowadza się do polemiki z ustaleniami poczynionymi przez sąd rejonowy. Podniesiono nadto, że pozwany w swojej apelacji zataja szereg okoliczności i faktów mających istotne znaczenie dla toku procesu w postaci m. in. wycofania przez rodzinę C. zgłoszenia pracy geodezyjnej, posługiwanie się protokołem wznowienia znaków granicznych, który nosi znamiona fałszerstwa. Powódka zainicjowała działania nadzorowane przez Prokuraturę Rejonową w Opocznie mające na celu wyjaśnienia fałszerstwa protokołu. Sąd I Instancji nie naruszył przepisów prawa. Naruszenia takich przepisów dopuścił się pozwany w szczególności art. 3 § 1 kpc. Strony postępowania obowiązane są składać wyjaśnienia zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Dowody, na których opiera się pozwany należy uznać za niezgodne z prawdą. Wszystkie podniesione okoliczności wskazują, że apelacja pozwanego jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja pozwanego G. C. jako oczywiście bezzasadna nie zasługuje na uwzględnienie, skutkiem czego jest jej oddalenie. Odnośnie zarzutów zawartych w apelacji, w pierwszej kolejności podnieść należy, iż Sąd Rejonowy prawidłowo zgromadził materiał dowodowy w sprawie i prawidłowo poczynił ustalenia faktyczne. Chybiony jest zarzut pozwanego, że Sąd I Instancji naruszył prawo materialne – art. 344 § 1 kc poprzez przyjęcie, że stronie powodowej przysługuje roszczenie o przywrócenie stanu poprzedniego, podczas gdy podjęte przez brata pozwanego czynności polegające na przesunięciu płotu na spornym gruncie są zgodne z prawem. Niestety poglądu tego Sąd Odwoławczy podzielić nie może. Zgodnie z art. 336 kc posiadaczem rzeczy jest zarówno ten, kto nią faktycznie włada jak właściciel, jak i ten, kto nią faktycznie włada jak użytkownik, zastawnik, najemca, dzierżawca lub mający inne prawo, którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą (posiadacz zależny). Z przytoczonego unormowania wynika zatem jednoznacznie, że posiadacz rzeczy nie musi być jej właścicielem, wystarczy że jest posiadaczem zależnym. Stosownie do treści art. 344 § 1 kc posiadaczowi przysługuje roszczenie o przywrócenie stanu poprzedniego i o zaniechanie naruszeń przeciwko temu, kto samowolnie naruszył posiadanie, jak również przeciwko temu, na czyją korzyść naruszenie nastąpiło. Podnieść należy także, że zgodnie z art. 342 kc nie wolno naruszać samowolnie posiadania, chociażby posiadacz był w złej wierze. Ochrona posiadania jest niezależna od prawa własności. Naruszenie własności podlega ochronie na podstawie odrębnych przepisów, niż ochrona posiadania. W sprawie niniejszej ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I Instancji są prawidłowe, poparte dowodami. Z ustaleń tych wynika jednoznacznie, że między stronami jest spór co do przebiegu granicy, który nie został rozstrzygnięty. Skoro tak, żaden ze współwłaścicieli nie powinien budować płotu według własnych subiektywnych przekonań. Najpierw należy dokonać prawomocnego rozgraniczenia, a dopiero potem wznosić budowlę, a nie odwrotnie. Niestety w sprawie niniejszej strona pozwana zezwalając jako współwłaściciel działki na budowę płotu bez uregulowania sytuacji prawnej z działką sąsiadującą, naruszył prawo posiadania powódki i słusznie wystąpiła ona z niniejszym roszczeniem. Drugi zarzut pozwanego w postaci zaniechania przez Sąd Rejonowy w Opocznie oceny wszechstronnego materiału dowodowego także jest chybiony. Tak, jak to wynika z poczynionych rozważań w niniejszym postępowaniu nie jest istotne, czy powódka jest właścicielem gruntu, wystarczy, że była jego posiadaczem. Skoro pozwany na rozprawie apelacyjnej złożył postanowienie z 31 sierpnia 2015 roku o wszczęciu postępowania rozgraniczeniowego i skoro wcześniejszy, niepodpisany protokół rozgraniczeniowy nie wywołuje skutków prawnych, nie można przyjąć, że na dzień naruszenia posiadania granice zostały wznowione. Z treści art. 344 § 1 kc wynika, że powództwo o naruszenie posiadania można wytoczyć przeciwko temu, kto samowolnie naruszył posiadanie, jak również przeciwko temu, na czyją korzyść naruszenie nastąpiło. Oznacza to, że nie ma konieczności wytoczenia powództwa przeciw bratu G. C., który wykonywał czynności przesunięcia płotu, czy nadzorował takie prace. Powództwo można wytoczyć przeciwko temu, na czyją korzyść naruszenie nastąpiło. Pozwany przyznaje, że jest współwłaścicielem nieruchomości i nowy płot spowodował

korzyść po jego stronie, bowiem jako współwłaściciel uzyskał pas ziemi o określonej powierzchni. Niezrozumiały jest zarzut apelacyjny, co do oceny zeznań świadka S. C., iż Sąd raz uznał je za wiarygodne a raz oddalił wniosek ze względu na brak wiarygodności świadka. Zapewne zarzut ten wynika z niezrozumienia uzasadnienia w tym zakresie. Na stronie 6 uzasadnienia, Sąd Rejonowy nie oceniał wiarygodności świadka S. C., a jedynie uzasadnił dlaczego oddalił wniosek dowody z akt sprawy na potwierdzenie wiarygodności w/w świadka. Sąd słusznie podniósł, że oceny wiarygodności Sąd dokonuje w oparciu o określone reguły zawarte w kpc, a nie w oparciu o akta innej sprawy. Na stronie 9 uzasadnienia Sąd Rejonowy dokonał zaś oceny zeznań pozwanego G. C.. Zeznaniami tym odmówił wiarygodności, gdyż pozostają w sprzeczności z zeznaniami świadka S. C., które Sąd uznał za wiarygodne. Zarzuty naruszenia przepisów art. 227, 230 i 233 kpc także nie zasługują na uwzględnienie. Fotografie załączone do akt przedstawiają sporny pas gruntu z uwzględnieniem znajdujących się na nim budowli. Skoro postępowanie rozgraniczeniowe jest w toku, nie można podzielić rozumowania pozwanego, że słupki zostały usytuowane zgodnie z protokołem wznowienia znaków granicznych. W sprawie niniejszej nie udowodniono, aby w 2012 roku pozwany był posiadaczem spornego pasa gruntu. Takim posiadaczem była powódka. Zatem nie ma podstaw do podzielenia argumentacji pozwanego, że w sprawie należy zastosować art. 5 kc. Poza tym, nawet przyjmując, że takie naruszenie miało miejsce, pozwany winien wytoczyć odpowiednie powództwo w ciągu roku od chwili naruszenia stosownie do treści art. 344 § 2 kc, który to przepis stanowi, że roszczenie wygasa, jeśli nie będzie dochodzone w ciągu roku od chwili naruszenia. Okoliczność, czy na zdjęciu jest pozwany, czy jego brat nie ma istotnego wpływu na istotę postępowania. Tak, jak podniesiono to wcześniej, pozwany jako współwłaściciel uzyskał korzyść na skutek powstania płotu na spornym gruncie. Zatem uzasadnione jest wytoczenie powództwa przeciw niemu.

Reasumując, w świetle powyższych rozważań, na podstawie art. 385 kpc, apelację jako bezzasadną należało oddalić.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów, orzeczono, jak w wyroku.

.....

SSO Arkadiusz Lisiecki

.....

SSO Stanisław Łęgosz SSR Aleksandra Szymorek – Wąsek

Na oryginale właściwe podpisy